

अविद्या मृत्युं तीर्त्वा विद्याऽमृतमश्नुते ।

ज्ञान प्रबोधिनी

घडो ज्ञानाचा उद्बोध । भक्तिप्रेमाचा कफ्टोळ ।

मासिक वृत्त

सौर मात्र १९३२ चे वृत्त

सौर फाल्गुन १, शके १९३२ दि. २०/२/२०११

दृष्टिक्षेपात ज्ञान प्रबोधिनी

- शिक्षण ग्रामविकासन संघटन संशोधन आरोग्य एकात्मता
लोकजागृती कार्यक्रम
तंत्रज्ञानाचा प्रसार
आर्थिक विकास
आरोग्य →
शिक्षण/प्रशिक्षण
मनुष्यघडण

- माता-बालक संगोपन
- प्रसूतीपूर्व तपासणी
- ग्राम पातळीवर विविध तपासण्या
- डोळे तपासणी व शस्त्रक्रिया
- शुद्ध पाणी
- सकर्स आहार

नवीन वास्तू उद्घाटन समारंभ

दि. २९ जानेवारी २०११ रोजी ज्ञान प्रबोधिनी संशोधन व प्रशिक्षण केंद्राचे उद्घाटन डॉ. रघुनाथ माशेलकर यांच्या हस्ते झाले. या वास्तूचे 'विनायक भवन' असे नामकरण करण्यात आले.

या वेळी व्यावपीठावर ज्ञान प्रबोधिनीचे अध्यक्ष डॉ. वसंतराव गोवारीकर व डॉ. माशेलकर असे दोन पदभूषण उपस्थित होते. या कार्यक्रमात दोन नाविन्यपूर्ण प्रयोग झाले. डॉ. माशेलकरांनी त्यांच्या जागेवरूनच कळ दाबून नामफलकाचे अनावरण केले व या कार्यक्रमाचे थेट प्रक्षेपण प्रशिक्षण केंद्राच्या संकेतस्थळावरून करण्यात आले.

या प्रसंगी बोलताना माशेलकरांनी शिक्षणाचा सर्वसमावेशक विस्तार व गुणवत्ता वाढीसाठी पुढील काळात काम करावे लागेल तसेच शिक्षण व संशोधन यांची योग्य सांगड घातल्यास विकासाचा मार्ग अधिक चांगला होईल असा विचार मांडला.

शिक्षणात नाविन्यता व नाविन्यपूर्ण शिक्षण याचा उद्देख करताना स्वतः केलेल्या प्रयोगांची उदाहरणे दिली. भारत आणि इंडिया यांची योग्य सांगड घातली गेली पाहिजे याविषयी बोलताना आधुनिक तंत्रज्ञानाचा सर्वसमावेशक उपयोग करून भारत कसा पुढे जाऊ शकेल याबद्दल विचार मांडले.

आतील पानातील काहो ठळक

१. निगडी - मनोहरराव दत्तात्रेय वाढोकर स्मृती सभागृह उद्घाटन सोहळा

२. हराळी - स्नेहसदन तथा महिलानिवास या वास्तूचे उद्घाटन

शिक्षण प्रभाग

ज्ञान प्रबोधिनी, प्रशाला विद्याव्रत संस्कार : विद्याव्रत संस्कार कार्यक्रमांतर्गत १७ ते १९ जानेवारी या कालावधीत वाच. अनधाताई लवळेकर यांनी सामाजिक विकसन या विषयावर व मा. सुभाषराव यांचे आत्मिक विकसन या विषयावर व्याख्यान झाले.

शिविरे : विद्याव्रत पूर्वतयारी शिविर श्री सद्गुरु नारायण महाराज यांच्या बेट-केडगाव येथे घेण्यात आले. मुलींसाठी २९ जानेवारी ते १ फेब्रुवारी तर मुलांसाठी १ ते ५ फेब्रुवारी या काळात हे शिविर झाले. विद्यावर्तींनी पाळावयाच्या आदर्श दिनक्रमाबोरच शिविरात प्रबोधिनीचे चार आदर्श पुरुष तसेच भगिनी निवेदिता यांच्या चरित्रांची कथने झाली. त्याच्याबोर त्यांनी केलेल्या लेखनाचे, विद्याव्रत व दैनंदिन उपासना पोथीचे स्वयंअध्ययन केले. विविध विषयावर गटचर्चा, नाट्यसादरीकरण, अभंगगायन, खेळ, इ. सत्रांचा समावेश होता. मा. प्राचार्य श्री. विवेकराव पोंक्षे यांनी दोन्ही गटांना 'राष्ट्र अर्चना' या विषयावर व्याख्यान दिले. व विद्यार्थ्यांच्या प्रश्नांना उत्तरे दिली. याशिवाय उपप्राचार्य श्री. मिलिंदराव नाईक, मा. भाग्यश्रीताई हर्षे, प्रा. मृदुलाताई पाठक, श्री. नचिकेत नित्सुरे यांनी मार्गदर्शन केले.

संस्कार कार्यक्रम : दि. १२ फेब्रुवारी रोजी इ. ८ वी मुलींच्या विद्याव्रत संस्कारासाठी श्री. ताराचंद गोरोवाडा व १३ फेब्रुवारी रोजी इ. ८ वी मुलांच्या विद्याव्रत संस्कारासाठी

मा. श्री. अनिल सहस्रबुद्धे हे प्रमुख अतिथी म्हणून उपस्थित होते.

दि. १५ फेब्रुवारी रोजी भगिनी निवेदिता प्रतिष्ठान तर्फे आयोजित चित्रकला, निबंध व उतारा पाठांतर स्पर्धामध्ये आठ विद्यार्थ्यांना बळिसे मिळाली.

शैक्षणिक उपक्रम संशोधिका

वा. ना. दांडेकर शिक्षण प्रशिक्षण केंद्र

ज्ञान प्रबोधिनी मार्फत अभ्युदय प्रकल्प राबविला जात आहे. या प्रकल्पातील सहभागी शाळांच्या शिक्षकांचे विज्ञान विषयाचे प्रशिक्षण दि. १ ते ३ फेब्रुवारी २०११ या कालावधीत झाले. या प्रशिक्षण वर्गात एकूण १० शाळांमधून आलेल्या १५ शिक्षकांचा सहभाग होता.

दि. ६ फेब्रुवारी रोजी 'स्व विकास केंद्र' व 'परिपूर्ती फाऊंडेशन', औरंगाबाद यांनी विद्यार्थींचे व पालकांसाठी व्याख्याने आयोजित केली होती.

त्यात सकाळच्या सत्रात दहावीच्या विद्यार्थ्यांसाठी 'दहावी परीक्षेला सामोरे जाताना' या विषयी प्रा. विवेक पोंक्षे यांचे मार्गदर्शन झाले. एकूण ६०० विद्यार्थ्यांचा सहभाग होता.

दुपारच्या सत्रात पालकांसाठी - 'विद्यार्थ्यांच्या अभ्यासात पालकांचा सहभाग' या विषयी प्रा. विवेक पोंक्षे यांचे व्याख्यान झाले. या व्याख्यानाला एकूण ४५० पालकांचा सहभाग होता.

उद्घाटन समारंभाची छायाचित्रे ज्ञान प्रबोधिनीच्या संकेतस्थळावर बघण्यास उपलब्ध आहेत.

दि. ७ फेब्रुवारी रोजी सरस्वती भवन, जालना यांनी विज्ञान अध्यापकांसाठी विज्ञान प्रकल्प पद्धती या विषयी प्रशिक्षण आयोजित केले होते. या प्रशिक्षणात ८० शिक्षकांचा सहभाग होता. प्रशिक्षण वर्गाला प्रा. विवेकराव पौंथे यांनी मार्गदर्शन केले. बुद्धिमत्ता संवर्धन केंद्र - दि. ५ फेब्रुवारी रोजी 'विज्ञान खेळणी' कार्यशाळा आयोजित केली होती. या कार्यशाळेला २२ विद्यार्थी व ६ पालक असे एकूण २८ जणांचा सहभाग होता.

शैक्षणिक साधन केंद्र - दि. ८ फेब्रुवारी रोजी इंटरनेटच्या माध्यमातून थेट (Live) व्हिडिओ कॉन्फरनसिंगद्वारा Face to Face Interaction हा कार्यक्रम तज्ज्ञ समितीच्या मार्गदर्शनाखाली झाला. या समितीमध्ये मार्गदर्शक म्हणून प्रा. विवेक पौंथे, प्रा. महेंद्र सेठिया प्रा. सुजला वाटवे उपस्थित होते. या कार्यक्रमात पुणे येथील २ तसेच नांदेड, हडपसर व माणगाव येथील प्रत्येकी १ शाळा सहभागी झाल्या.

या प्रक्षेपण कार्यक्रमात अनेक विद्यार्थ्यांनी प्रश्न विचारले, तसेच त्यांचे अनुभव सांगितले. मार्गदर्शकांनी थेट संवाद साधत त्यांच्या प्रश्नांची उत्तरे दिली.

❖ स्पर्धा परीक्षा केंद्र ❖ UPSC मुलाखत प्रशिक्षण वर्ग :

दि. २४, २५, २६ जानेवारीला हे विद्यार्थी प्रत्येकी ५ जणांच्या गटामध्ये भोर व वेल्हा तालुक्यातील ११ गावांमध्ये ग्राम अभ्यासासाठी गेले होते. दि. २४ जानेवारीला गावाचा विकास, त्यातील महत्वाचे टप्पे, योजनांची अंमलबजावणी या विषयी माहिती घेतली. दि. २५ जानेवारी रोजी गावातील विविध व्यक्तींच्या मुलाखती घेतल्या. तसेच त्यादिवशी सायंकाळी महिला सभा घेऊन त्यांचे प्रश्न व मागण्या समजावून घेतल्या. दि. २६ जानेवारी रोजी ध्वजवंदन करून ग्राम सभेचा अभ्यास केला. ११ पैकी ७ गावांना वा. विवेक कुलकर्णी, सौ. सविता कुलकर्णी, समन्वयक आणि शिक्षकांनी २५ तारखेला भेट दिली. गावाचा गावठाण,

शिवार यांचे नकाशे व महत्वाचे प्रश्न यांची उत्तम पोस्टर्स तायार केली. दि. ३१ जानेवारी रोजी या पोस्टर्सच्या आधारे विद्यार्थ्यांनी माहिती दिली. तसेच प्रत्येक गटाने सर्वांसाठे येऊन ग्रामसभा व महिलासभा या विषयी माहिती दिली. यावेळी मा. सुभाषराव व श्री. विवेक गिरीधारी उपस्थित होते.

ग्राम अभ्यास उपक्रमासाठी सर्व विद्यार्थ्यांना श्री. प्रमोद सडोलीकर, श्री. विवेक गिरीधारी व सौ. सुवर्णा गोखले यांनी मार्गदर्शन केले.

दि. १५, १६ फेब्रुवारी रोजी राळेगण सिद्धी, हिवरे बाजार व पाबळ येथे अभ्यास सहल झाली. दि. १५ रोजी पाबळ येथे भेट देऊन तेथील उपक्रमांची माहिती घेतली. त्यानंतर हिवरेबाजार येथे श्री. पोपटराव पवार यांचे मार्गदर्शन होऊन प्रश्नोत्तरे झाली. त्यानंतर पाणलोट क्षेत्र विकासाचे उपक्रम पाहून विद्यार्थ्यांनी गावात घराघरात जाऊन गप्पा मारल्या. रात्री दोन तास दिवसभरातील अनुभवांवर चर्चाझाली. दि. १६ रोजी राळेगण सिद्धी येथे जाऊन तेथील पाणलोट क्षेत्र विकासाचे काम व मिडिया सेंटरमधील प्रदर्शन पाहिले.

मा. आण्णा हजारे यांनी विद्यार्थ्यांना सुमारे दीड तास मार्गदर्शन केले. प्रशासकीय यंत्रणेकडून काही अपेक्षा व्यक्त केल्या. तसेच त्यांचा सध्या चालू असलेल्या आंदोलनाच्या तयारी विषयी व मागण्यांविषयी मांडणी केली.

❖ नवनगर विद्यालय, निगडी ❖

पूर्व प्राथमिक विभाग - १ माघ रोजी विद्यार्थ्यांची क्रीडाप्रात्यक्षिके योजणात आली होती. मा. संचालक प्रमुख अभ्यागत होते. मुलांच्या क्रीडाप्रात्यक्षिकांनंतर पालकांसाठी 'स्पर्धा' या विषयावर मा. संचालकांनी मार्गदर्शन केले.

गुरुकुल विभाग - स्वामी विवेकानन्द जयंतीनिमित्त दि. ५ वी ते ८ वी च्या १९९ विद्यार्थ्यांनी एकूण १,५३,९३१ इतके सूर्यनमस्कार घातले. सर्वाधिक २१२१ सूर्यनमस्कार कु.यश कोलते व कु.योगिनी ढबाले यांनी घातले.

सायकल सहल - पुणे ते सातारा अशी ३२६ कि.मी. ची इ. ६ वी ते ९ वी च्या ५१ विद्यार्थ्यांची सहल २१ ते २३ माघ या कालावधीत जाऊन आली.

विज्ञान महोत्सव - विज्ञान महोत्सवानिमित्त दि. ५ वी ते ९ वी च्या विद्यार्थ्यांसाठी 'प्रश्नमंजुषा' स्पर्धा घेण्यात आली. तसेच विज्ञान उपकरणे ही बनविण्यात आली. १५० उपकरणे विविध वैज्ञानिक विषयांवर विद्यार्थ्यांनी सादर केली.

सेवा शिबिर - दि. ८ वी चे विद्यार्थी प्रत्येकी ४-४ च्या गटाने सेवाशिबिरासाठी महाराष्ट्रातील विविध जिल्ह्यांत जाऊन आले. अध्यापकांशिवाय विद्यार्थ्यांनीच नियोजन करून घेतलेले हे शिबिर होते.

प्राथमिक विभाग - २१ माघ रथसप्तमीनिमित्त दि. १ ली ते ६ वी चे १००० विद्यार्थी २५ पालक, ५ अध्यापक यांनी सूर्यनमस्कार घालून सूर्याची उपासना केली.

पूर्व प्राथमिक विभाग - २६ माघ रोजी मातुमंदिर विश्वस्त संस्थेतर्फे सौ. छायातार्इ पाखरे लिहित 'त्रिदल' या पुस्तिकेचे श्री. नंदकुमार मराठे यांच्या हस्ते प्रकाशन झाले. कविता, भारूड आणि नाट्यप्रवेश अशी ही तीन दले आहेत.

माध्यमिक विभाग - 'सोनफुल' या संस्थेतर्फे दि. ९ वी व १० वी च्या विद्यार्थ्यांसाठी संस्कृत निबंध स्पर्धेत कु.तन्मयी देसाई हिने 'आंतरनालस्य प्रयोजनम' या विषयावर निबंध सादर करून प्रथम क्रमांक मिळविला.

भगिनी निवेदिता स्मृती शताब्दी संयोजन समितीच्या आयोजित आंतरशालेय वक्तुत्व स्पर्धेत कु. वैष्णवी कुलकर्णी हिने प्रथम क्रमांक पटकाविला.

क्रीडाकुल - क्रीडाकुलचा वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ २ माघ रोजी संपन्न झाला. यावेळी प्रमुख अभ्यागत म्हणून मा. श्री. विजय नायर उपस्थित होते. (जनरल मॅनेजर महिंद्रा अॅन्ड महिंद्रा कंपनी). क्रीडाकुलच्या राज्यस्तरावील ६४ व राष्ट्रीय स्तरावरील १७ खेळांडूना पारितोषिके देऊन गौरविण्यात आले.

मनोहरराव दत्तात्रेय वाढोकर स्मृती सभागृह उद्घाटन सोहळा

६ ते ८ माघ दरम्यान ‘मनोहर स्मृती सभागृह’च्या उद्घाटन सोहळ्यानिमित्त माजी विद्यार्थी मेळाव्याचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष डॉ. विवेक कुलकर्णी यांनी गरज आहे तिथे प्रबोधिनीचे कार्य माजी विद्यार्थ्यांनी पोचवावे असे आवाहन केले. ६ माघ रोजी वास्तुशांतीचा कार्यक्रम श्री. व. सौ. वाढोकर यांचे हस्ते झाला. ७ माघ रोजी उद्घाटन समारंभ श्री. प्रमोद चौधरी (संचालक, प्राज उद्योग समूह) यांचे हस्ते झाला. यावेळी ‘दातृत्व’ या विषयावर त्यांनी मार्गदर्शन केले व याच विषयावरील स्मरणिकेचे प्रकाशन केले. सायंकाळी श्री. समीर दुबळे व साथीदार यांच्या संगीताचा कार्यक्रम झाला. ८ माघ रोजी ‘यक्षगान’ हा कर्नाटक लोकसंगीतावर आधारीत कार्यक्रम स्पीक मैकेटफे आयोजित केला होता. सायंकाळी देशभक्तीपर गीतांच्या ‘जागो हिंदुस्थानी’ या कार्यक्रमने समारोपाची सांगता झाली.

❖ ज्ञान प्रबोधिनी, सोलापूर ❖

माध्यमिक - गोवा येथे झालेल्या राज्यस्तरीय कराटे स्पर्धेत इ. ७ वी तील चि. प्रितम पाटील यास सुर्वांपदक मिळाले.

बुधवार दि. २६ जानेवारी रोजी गणराज्य दिनाच्या निमित्ताने मा. डॉ. डोईफोडे सरांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. त्यावेळी दहशतवादीविषयी माहिती सांगितली. १९५०रोजी जे संविधान स्वीकारले त्यातील देशासाठी जी तत्वे निवडली त्यातील प्रमुख ५ घटकांचा विचार मांडला. १. काश्मिर सिक्युरिटी (राष्ट्रीय सुरक्षा), २. विविध राज्यांच्या मागण्या, ३. पर्यावरण ४. परराष्ट्रांशी संबंध-जागतिकीकरण ५. अर्थव्यवस्था इ. गोष्टी चिन्हफितीच्या माध्यमातून सांगितल्या.

❖ ज्ञान प्रबोधिनी, हराळी ❖

२१ नोव्हेंबर २०१० ला स्नेहसदन तथा महिलानिवास या वास्तूचे उद्घाटन कनोर ब्रेस्स्स या जर्मन संस्थेच्या अध्यक्षा सौ. ज्यूलिया थील शुअरहीफ यांच्या हस्ते झाले. या संस्थेने कर्मचारी

महिलांसाठी ही वास्तू बांधण्याकरिता रु. ४० लक्षांचे साहाय्य केले.

१६ ते १९ जानेवारी २०११ या काळात हराळीला सुमारे ८०० विद्यार्थी व २०० ग्रामस्थ अशा १००० जणांसाठी तपासणी - औषधोपचार यांसह आरोग्य शिबिर घेतले गेले. अमेरिकेतील ‘शेअर अँड केअर’ या संस्थेचे ११ डॉक्टर्स व ५ स्वयंसेवक तसेच सोलापूरचे १५ डॉक्टर्स या शिबिरात कामासाठी आले होते. महाराष्ट्र फाऊंडेशन द्वारा श्री. अनिल देशपांडे यांनी या शिबिरासाठी आर्थिक साहाय्य केले.

दि. १ व २ जानेवारी २०११ ला कै. परमानंद भिशीकर स्मृतीप्रित्यर्थ विवेकानंद व्याख्यानमाला सोलापूरच्या प्रबोधिनीत योजलेली होती. स्वामी बुद्धानंद यांनी ‘श्रीरामकृष्ण व शारदामाता : तुमच्या आमच्यासाठी’ आणि ‘स्वामी विवेकानंद आणि मनुष्य घडणीचे शिक्षण’ या दोन विषयांवर व्याख्याने दिली. दि. २ जानेवारी ला त्यांच्या हस्ते हराळीच्या ९ वी च्या व कृषी विद्यालयाच्या प्रथम वर्षाच्या विद्यार्थ्यांना विद्याव्रताची दीक्षा दिली.

संघटन प्रभाग

❖ युवक विभाग ❖

दि. २३ जानेवारी २०११ रोजी युवक विभाग, पुणे यांची क्रीडा प्रात्यक्षिके झाली. यामध्ये पुण्याच्या विविध भागात चालणाऱ्या ११ दलांवरील ३७० प्रबोधकांनी यात सहभाग घेतला. ‘सामूहिकता’ हे प्रात्यक्षिकांचे प्रमुख सूत्र होते. प्रात्यक्षिकांनंतर मा. संचालकांनी युवक विभागाला मार्गदर्शन केले. विवेकानंदांचे विचार कृतीत आणणारी संघटना हे प्रबोधिनीचे स्वरूप असावे असे त्यांनी मांडले. ‘नीतिमंत्र श्रीमंती’ तयार होणे हे पुढील काळातील आव्हान असेल.

❖ युवती विभाग ❖

या वर्षाच्या प्रजासत्ताक दिनी ध्वजवंदनानंतर युवती कार्यकर्ती शिवालीताई वायचळ हीने ‘भगिनी

निवेदिता’ यांच्या तत्वज्ञानाप्रमाणे कार्य करणारे सध्याच्या काळातील आदर्श’ या विषयावर व्याख्यान दिले.

❖ छात्र प्रबोधन ❖

व्यक्तिविकासासाठी विद्याव्रत या पुस्तकाचे पुर्नमुद्रण पूर्ण झाले.

ग्रामीण मेळाव्यांमध्ये सहभागी होणाऱ्या विद्यार्थ्यांना ‘धमाल सुटी’ नावाची एक पुस्तिका भेट दिली जाणार आहे.

❖ स्त्री शक्ती प्रबोधन ❖

कार्यशाळा: उमलत्या गटाने २० जानेवारी रोजी मंचर येथील मंचर बी एड कॉलेज येथील १६० महाविद्यालयीन मुलां-मुरुंसाठी कार्यशाळा घेतली.

वंचित विकास (नारायण पेठ) संस्थेतील १० अंगणवाडी कार्यकर्त्यांसाठी १० व ११ रोजी कार्यशाळा घेतली.

किशोरवयीन पाल्यांच्या

पालकांसाठी ‘बहर जोपासताना’ ही एक दिवसाची कार्यशाळा २२ जानेवारी रोजी ज्ञान प्रबोधिनी येथे व १३ फेब्रुवारी रोजी बालशिक्षण मंदिर, पुणे या शाळेमध्ये घेतली.

मेळावा - संवादिनीच्या ११ व्या वर्धापिनदिनानिमित्त २१ जानेवारी रोजी स्नेहमेळावा झाला. ‘कृतिशील संवादिनी’ पुरस्काराचे वितरण यावेळी मा. यशवंतराव यांच्या हस्ते झाले. या वर्षी हा पुरस्कार केतकी पेंडसे, दीपाली शेंडे व आरती देवघांवकर यांना देण्यात आला.

❖ राष्ट्रीय एकात्मता ❖

नागरी वस्ती अभ्यास गट : दांडेकर मेळावा निरामय संस्था व ज्ञान प्रबोधिनी मिळून २२.१.११ रोजी स्नेहमेळावा घेतला. युवतींना प्रा. हष्टिताईना भगिनी निवेदितांची गोष्ट सांगितली.

नागरस्ती अभ्यास गट - मेळावा व संचालक भेट - अभ्यास गटाचे काम करणाऱ्या कार्यकर्ता गटाचा एकत्र मेळावा दि. ३ फेब्रुवारी रोजी प्रबोधिनीत योजला होता. संध्या ५.३० ते ७.३० या वेळात झालेल्या मेळाव्यात प्रत्येकानी कामांची निवेदने केली. प्रा. हषर्ताईनी आजपर्यंतच्या कामांचे निवेदन केले. मा. संचालकांनी सर्वांना कामाबाबत मार्गदर्शन केले. सहसंवेदना बाळगून अशा विषयात काम करायला हवे हे मुख्य सूत्र होते. मा. कार्यवाह सुभाषराव देशपांडे उपस्थित होते.

❖ विस्तार केंद्र ❖

डॉबिवली केंद्र :

प्रबोधिनी परिचय सहल : सौर दि. ३ व ४ माघ रोजी डॉबिवली केन्द्रामार्फत प्रबोधिनी

परिचय सहलीचे आयोजन करण्यात आले. डॉबिवली, कल्याण, बदलापूर, ठाणे येथील एकूण १३ जण यामध्ये सहभागी झाले. ज्ञान प्रबोधिनी, पुणे येथील वास्तु पहाणे, विविध विभागांचे काम समजून घेणे, विभाग प्रमुख / कार्यकर्ते यांच्याशी संवाद साधणे व युवक विभागाने सादर केलेली क्रीडा प्रात्यक्षिके पाहणे असा उद्देश होता.

पौरोहित्य : सौर २६ माघ रोजी येथील ७ कार्यकर्त्यांनी पुण्याच्या संत्रिका विभागाला भेट दिली. सौ. आर्यताई जोशी यांनी श्रीसुक्ताचे पठण घेतले व श्रीसत्यनारायण पूजेची संथा दिली. मा. विसूभाऊ गुर्जर व मा. यशवंतराव लेले यांनीही कार्यकर्त्यांचे शंका समाधान करून आदर्श पुरोहित कसा असावा यावर मार्गदर्शन केले.

बोरीवली केंद्र : 'उमलू सर्वांगाने' इ. ५ वी तील आर्थिकदृष्ट्या निन्म स्तरातील कॉसमांस शाळेतील उपक्रम वर्षभर झाला.

दि. २१ ते २६ जानेवारी मध्ये बोरीवलीतील २१ कार्यकर्त्यांची 'आनंदवन' अभ्यास सहल झाली. तेथील कार्य बघितले व आमटे कुटूंबियांशी गपा झाल्या.

दि. ७ व ८ फेब्रुवारी या दिवसांत मुंबईतील दादर ते पालघर अशा एकूण १८ शाळांत दहावीची १००० शुभेच्छापत्रक वाटली.

इचलकरंजी केंद्र : आंबा व गजापूर येथील आमच्या 'आंबा ग्रामीण विद्यार्थी प्रशिक्षण प्रकल्प २०११' याची सुरुवात 'स्वामी विवेकानंद जयंती' म्हणजे च युवादिनी झाली.

संशोधन प्रभाग

❖ प्रज्ञा मानस संशोधिका ❖

आनंदाची शोधयात्रा ही एक दिवसाच्या ६ सत्रांची कार्यशाळा गेले महिनाभर चालू होती. त्यात २१ जण सहभागी झाले.

रामभाऊ म्हाळगी प्रबोधिनीच्या ३७ प्रौढ सदस्यांसाठी 'गतीवाचन' विषयावरील सौ. दीपा अंत्रे यांनी घेतलेली कार्यशाळा ठाणे येथे झाली.

'अभ्युदय' शिक्षक प्रशिक्षण हा रोटरी पर्वती व कल्वरसिटी यांच्या सहकायने चालू असलेल्या कामामध्ये पुणे-धायरी परिसरातील बंडोजी खंडोजी चव्हाण, नेलेकर आणि मांगडेवाढी माध्यमिक

विद्यालयांमधील विद्यार्थी व पालक यांच्यासाठी करिअर मार्गदर्शन यावर रोटरीअन शरद जोशी, श्री. आल्हाद कुलकर्णी व सौ. माधुरी गोवडे यांची व्याख्याने झाली.

शैक्षणिक उपक्रम संशोधिकेत अनेक शाळांसाठी चालू असणआच्या दूरशिक्षणामध्ये श्री. विवेक वेलणकर व वा. सुजलताई वाटवे यांनी तज्ज म्हणून विद्यार्थ्यांशी वार्तालाप केला.

आर.सी.ए.म. हायस्कूल येथे इ. ८ वी च्या विद्यार्थ्यांसाठीच्या विद्याव्रत संस्कार पूर्वी व्याख्यानामध्ये 'सामाजिक जाणीव',

सिंहगड कॉर्मस व सायन्स महाविद्यालयात विद्यार्थी मंत्रासाठी 'व्यक्तिमत्व विकसन' आणि आंबर्डेकर क्लासेसच्या पालकांसाठी 'आत्मशोध' या विषयांवरील व्याख्याने वा. अनघाताईनी दिली.

प्रज्ञा मानसाचे विशेष काम पाहण्यासाठी पुण्यातील मॉडर्न महाविद्यालय, कोल्हापूरचे महावीर महाविद्यालयातील आणि जळगावचे दूरस्थ शिक्षण अभ्यासक्रमाचे समुपदेशक येऊन गेले.

प्राथमिक शिक्षकांसाठी २२ जानेवारी व १२ फेब्रुवारी या दोन दिवशी प्रशिक्षण झाले.

ग्राम विकासन प्रभाग

वेळे येथे 'कुपोषण मुक्त तालुका' या प्रकल्पांतर्गत अंगणवाडी ताईचे प्रशिक्षण झाले. डॉ. वैशाली बिनिवाले यांनी सुदृढ संतरीसाठी आईने गरोदरपणाच्या ९ महिन्यात घ्यायची काळजी या विषयी महिलांना मार्गदर्शन केले.

आंबवणे येथे गरोदर महिलांच्या तपासणीसाठी ५० महिला आल्या होत्या. त्याचबरोबर बालरोगतज्ज डॉ. उज्ज्वला मुडगेरीकर यांनी ७५ लहान मुलांची तपासणी केली.

शिवरे येथे आरोग्य तपासणी शिबिर झाले. डॉ. स्नेहल पुरंदरे यांनी ५० महिलांची तपासणी केली. यात हिमोग्लोबिन पण तपासले.

आंबवणे येथील युवतींच्या 'जास्वंद' वर्गातील मुलींनी नेतृत्व विकसनाचा भाग म्हणून ५ गावांमध्ये शनिवार-रविवार शिबिरे घेतली. त्यात ७ वी पर्यंतची साधारण १५० मुले-मुली सहभागी झाली होती. मुख्यत: विविध गाणी, खेळ, गोष्टी, व्यायाम, आरोग्य

विषयक माहिती, स्पर्धा असे शिबिरात घेतले गेले.

राम-सीता पुराणिक तंत्रनिकेतन - ३ फेब्रुवारी रोजी डॉ. सुभाष पुराणिक यांची वार्षिक भेट झाली. त्यांनी शिवपूरच्या प्रशिक्षण वर्गाना येणाऱ्या मुलींना मार्गदर्शन केले व तयार केलेल्या विविध कौशल्यपूर्ण वस्तू पाहिल्या. मा. सुभाषराव देशपांडे व श्री. माधवराव देशपांडे यांनी पुराणिक यांना पुण्यातील नवी वास्तू दाखविली व शिक्षण उपक्रम संशोधिकेचा परिचय करून दिला.